

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΒΕΝΕΤΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1982

Ἡ ἔκθεση αὐτὴ τῶν πεπραγμένων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰνστιτούτου Βυζαντινῶν καὶ Μεταβυζαντινῶν Σπουδῶν Βενετίας κατὰ τὸ ἔτος 1982 συντάχθηκε ἀπὸ τὸν ὑποφαινόμενο μὲ τὴν ιδιότητά του ὡς ἀναπληρωτῆ, σύμφωνα μὲ τὸ νόμο, τοῦ διευθυντῆ τοῦ Ἰνστιτούτου. Ὁ καθηγητῆς κ. Μ. Ι. Μανούσακας, ποὺ διήυθυνε τὸ Ἰνστιτούτο ἐπὶ 16 χρόνια (1966 - 1982), μετὰ τὴν πρόσφατη ἐκλογή του ὡς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (10 Ἰουνίου 1982) καὶ τὴν κύρωσή της μὲ Προεδρικό Διάταγμα (31 Αὐγούστου), ποὺ ἀνακοινώθηκε στὴν Ἀκαδημία τὴν 14 Ὀκτωβρίου, ἀποχώρησε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο τὴν ἡμερομηνία αὐτή. Ἀναγκαστικά ἢ παροῦσα ἔκθεση θὰ εἶναι συνοπτικότερη ἀπὸ τὶς δικές του ἐκθέσεις τὶς δημοσιευμένες στοὺς προηγούμενους τόμους 4 - 18 (1966 - 1981) τῶν «Θησαυρισμάτων», καθὼς καὶ στὰ «Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν».

Ἡ συνεχιζόμενη ἐπιδείνωση τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Ἰνστιτούτου εἶχε φυσικά δυσμενῆ ἀντίκτυπο στὶς δραστηριότητές του, πολλὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες περιορίστηκαν ἀναγκαστικά. Παρ' ὅλα αὐτά, ἐπιτελέστηκε καὶ ἐφέτος, στοὺς κυριότερους τομεῖς, ἀξιόλογο ἔργο.

Α'. ΕΡΓΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

Οἱ περιορισμένες οἰκονομικὲς δυνατότητες τοῦ Ἰνστιτούτου δὲν τοῦ ἐπέτρεψαν ἐφέτος νὰ πραγματοποιήσῃ παρὰ μόνον τὶς πρὶ ἀπαραίτητες ἐπισκευὲς καὶ ἀνακαινίσεις. Ἐτσι ἐπισκευάστηκαν τὰ ἀκίνητα Castello 3602 καὶ Castello 4683, τῶν ὁποίων οἱ στέγες ἦταν ἐτοιμόρροπες. Ἐπίσης ἐπισκευάστηκε ριζικά τὸ σύστημα τῆς ἀποχέτευσης τῶν ἀκινήτων San Marco 2524 - 25 καὶ Castello 3414 - 15. Στὸ μέγαρο Φλαγγίνη (ἔδρα τοῦ Ἰνστιτούτου) ἐπισκευάστηκε ἡ στέγη, ποὺ παρούσα βλάβη, καὶ χρωματίστηκαν, στὸν πρῶτο ὄροφο, τὸ διαμέρισμα τοῦ διευθυντῆ (μετὰ τὴν ἀποχώρησή του) καὶ ὀρισμένα ὑπνοδωμάτια τῶν ἐρευνητῶν στὸν ξενώνα τοῦ β' καὶ γ' ὀρόφου. Χρωματίστηκε ἐπίσης ἡ εἴσοδος τοῦ Ἰνστιτούτου.

Β'. ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΕΡΓΟ

1) ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

Ἐκ τῶν παλιῶν ὑποτρόφους ἐρευνητῆς τοῦ Ἰνστιτούτου ἀποχώρησε τὸ 1982, μετὰ τὴν λήξιν τῆς ὑποτροφίας του (5 Μαρτίου), ὁ κ. Ἀντώνιος Πάρδος. Οἱ ἄλλοι τέσσερις παρέμειναν, δηλαδή: β) ὁ κ. Ἀπόστολος Παπαϊωάννου, γ) ὁ κ. Βασίλειος Κολιός, δ) ἡ δ. Κατερίνα Κυριακοῦ, καὶ ε) ἡ δ. Ἐρση Μπρούσαρη. Στὸς ὑποτρόφους αὐτοὺς ἤλθαν νὰ προστεθοῦν καὶ ς) ὁ κ. Χαράλαμπος Γάσπαρης, πτυχιούχος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης, καὶ ζ) ἡ δ. Ἀσπασία Παπαδάκη, πτυχιούχος τῆς ἴδιας Σχολῆς, πού πέτυχαν σὲ διαγωνισμό τῆς Ἀκαδημίας.

α) Ὁ κ. Ἀντώνιος Πάρδος προσπάθησε νὰ συμπληρώσει τὴν συλλογὴ τοῦ βιβλιογραφικοῦ καὶ ἀρχαιολογικοῦ ὕλικου γιὰ τὴν σύνθεση τῆς διδακτορικῆς του διατριβῆς *Τὸ δουλεμπόριο τῶν Ἑλλήνων στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας*. Ἐρεῦνησε νέες σειρὲς ἐγγράφων στὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας, στὸ Museo Civico Correr καὶ στὸ Παλιὸ Ἀρχεῖο τοῦ Ἰνστιτούτου. Μελέτησε ἐπίσης ἰταλικούς κώδικες τῆς 7ης σειρᾶς στὴ Μαρκιανὴ Βιβλιοθήκη.

Οἱ ἔρευνες αὐτὲς πλούτισαν σημαντικὰ τὰ στοιχεῖα πού εἶχε συγκεντρώσει γιὰ τὴν διατριβὴν του. Παράλληλα τοῦ πρόσφεραν νέο ἐνδιαφέρον ὕλικό γιὰ τὸ θέμα τῶν προσφύγων τοῦ Κρητικοῦ Πολέμου, πού τὸν εἶχε ἤδη ἀπασχολήσει, καθὼς ἐπίσης καὶ γιὰ τὸ μελέτημά του γιὰ τὴν κρητικὴ οἰκογένεια Παλαιόκαπα στὴν Πάδοβα τὸ 16ο αἰώνα.

Τέλος, ἀπὸ 23 - 28 Ἀπριλίου πέτυχε ὑποτροφία καὶ παρακολούθησε τὶς ἐργασίες τοῦ διεθνoῦς Συνεδρίου πού ὀργάνωσε τὸ Istituto Internazionale "Francesco Datini" στὸ Prato μὲ θέμα *L'emergenza storica delle attività terziarie (sec. XII - XVIII)*.

Ὁ κ. Πάρδος, ἀπὸ τοὺς ἀξιολογότερους ἐρευνητῆς πού πέρασαν ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο, ἐλπίζουμε πὼς θὰ μπορέσει γρήγορα νὰ παρουσιάσει τὴν διατριβὴν του, καθὼς καὶ τὶς ἄλλες ἐνδιαφέρουσες ἐργασίες γιὰ τὶς ὁποῖες ἔγινε λόγος στοὺς προηγούμενους τόμους τῶν «Θησαυρισμάτων».

β) Ὁ κ. Ἀπόστολος Παπαϊωάννου, γιὰ τὸν ὁποῖο προτάθηκε ἡ ἀνανέωση τῆς ὑποτροφίας του καὶ γιὰ τρίτο χρόνο (ὡς τὶς 2 Νοεμβρίου 1983), συνέχισε τὴν συλλογὴ ὕλικου γιὰ τὴν συγγραφὴ τῆς διδακτορικῆς του διατριβῆς *Ἱστορία τοῦ*

Ἑλληνισμοῦ τῆς Βενετίας (1867 - 1908). Παράλληλα, ὅπως εἶχε σημειωθεῖ καὶ στὴν περυσινὴ ἐκθεση, ὁ κ. Παπαϊωάννου συγκέντρωσε στοιχεῖα γιὰ τὶς δραστηριότητες τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας τῶν ἀμέσως προηγούμενων χρόνων. Εἰδικότερα ἐρεύνησε τὶς παρακάτω σειρὲς στὸ Archivio di Stato τῆς Βενετίας: 1) Assemblea dei deputati della provincia di Venezia (b. 436), 2) Assemblea dei Rappresentati dello Stato di Venezia (b. 437 - 465), 3) Ministero, Culto ed Istruzione (b. 882, 883), 4) Guardia civica (b. 894 - 896), 5) Ministero, Interno e Giustizia (b. 124), 6) Guardia nobile civica (reg. 961, 962), 7) Ospitali militari (reg. 968), 8) Guardia nobile veneta (reg. 976 - 980), 9) Scuola Militare (reg. 970), 10) Commissione governativa (b. 126). Οἱ ἔρευνες στὸ Ἀρχεῖο αὐτό, καθὼς καὶ στὸ Museo Correr γιὰ τὸ ἴδιο θέμα, συνεχίζονται μὲ σκοπὸ τὴ συγκρότηση ἐκτεταμένης μελέτης μὲ τίτλο Ἡ συμβολὴ τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας στὴ Βενετικὴ Ἐπανάσταση τοῦ 1848 - 49. Ἐπίσης ἐρεύνησε στὸ Archivio Notarile τῆς Βενετίας τὸ νοταριακὸ ἀρχεῖο τοῦ Ἰωάννη Λιπαράκη, ποὺ καλύπτει τὴν περίοδο 1845 - 1881. Περίπου 1500 ὑποθέσεις τοῦ ἀρχείου αὐτοῦ συνδέονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα μὲ τοὺς Ἕλληνας τῆς Βενετίας (ἀγοραπωλησίες, δάνεια, ὑποθήκες, καταγραφὲς περιουσιακῶν στοιχείων, συγκρότηση τραπεζικῶν ἐπιτροπῶν καὶ ὀργανισμῶν, διαθήκες). Συνέχισε καὶ συμπλήρωσε τὶς ἔρευνές του στὸ Ἀρχεῖο τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Βενετίας, ποὺ πολὺ πρόθυμα εἶχε θέσει στὴ διάθεσή του ὁ Πρόξενος κ. Β. Κασκαρέλης. Στὴ Μαρκιανὴ Βιβλιοθήκη ὁ κ. Παπαϊωάννου ἐρευνᾷ τὰ κατάλοιπα, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ὑπηρεσιακὰ ἔγγραφα τοῦ Ἰωάννη Βελοῦδη, ποὺ περιέχονται στὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Βιβλιοθήκης αὐτῆς. Ἐπίσης ἐργάστηκε στὴ βιβλιοθήκη καὶ στὸ ἀρχεῖο τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς Τεργέστης καὶ συγκέντρωσε στοιχεῖα ποὺ ἔχουν σχέση καὶ μὲ τοὺς Ἕλληνας τῆς Βενετίας τοῦ περασμένου αἰώνα.

Συμπλήρωσε καὶ παράδωσε γιὰ δημοσίευση στὰ «Θησαυρίσματα» τὴν ἔκδοση τῶν ἐπιγραφῶν τοῦ ἑλληνικοῦ κοιμητηρίου τῆς Βενετίας στὸ νησί τοῦ San Michele. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς διακοσιοστῆς ἐπετείου ἀπὸ τὴν ἵδρυση τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς Τεργέστης ὁ κ. Παπαϊωάννου συνέγραψε καὶ τύπωσε σχετικὸ ἔργο ἀναφερόμενο στὴν πολύτιμη βιβλιοθήκη τῆς Κοινότητος αὐτῆς καὶ στὴν πρόσφατη ταξινόμησή της ἀπὸ τὸν ἴδιο, μὲ τὴν ἐπιγραφή *La biblioteca della Comunità Greco-Orientale di Trieste*. Συνεργάστηκε ἐπίσης στὸν ἀναμνηστικὸ τόμο ποὺ κυκλοφόρησε μὲ τὸν τίτλο «*Il Nuovo Giorno*», δημοσιεύοντας ἐργασία μὲ τὴν ἐπιγραφή *Un importante centro della cultura: la biblioteca e le vicende del giornalismo greco a Trieste*. Τέλος, ὁ

κ. Παπαϊωάννου συνέχισε την παρακολούθηση για δεύτερο χρόνο τῆς Σχολῆς Παλαιογραφίας, Διπλωματικῆς καὶ Ἀρχειονομίας στὰ Κρατικά Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας μὲ σκοπὸ τὴν ἀπόκτηση τοῦ σχετικοῦ διπλώματος.

γ) Ὁ κ. Βασίλειος Κολιός, γιὰ τὸν ὁποῖο προτάθηκε ἡ ἀνανέωση τῆς ὑποτροφίας του γιὰ δεύτερο χρόνο, ἐξακολούθησε τὴ συλλογὴ τοῦ ὕλικου ἀπὸ τὰ Κρατικά Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας γιὰ τὴ συγγραφὴ τῆς διδακτορικῆς του διατριβῆς, ποὺ ἔχει ὡς θέμα τὴν οἰκογένεια Μαρούτση ἀπὸ τὰ Γιάννινα. Μελέτησε τὴ δράση τῆς οἰκογένειας αὐτῆς ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 17ου ὡς τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰ. καὶ εἰδικότερα συγκέντρωσε στοιχεῖα γιὰ τὴν ἔντονη πολιτικὴ δραστηριότητα ἐνὸς ἀπὸ τὰ μέλη της, τοῦ Πάνου Μαρούτση, ποὺ ἦταν διπλωματικὸς ἐκπρόσωπος τῆς Ρωσίας στὴ Βενετία (1768 - 1783) καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὴ δράση του στὰ Ὀρλωφικά. Ἀπὸ τὰ Κρατικά Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας ἐρεύνησε περισσότερους ἀπὸ 250 φακέλους σὲ διάφορες σειρές. Μελέτησε ἐπίσης κώδικες τῆς Μαρκιανῆς, μικροταινίες τοῦ Ἰδρύματος Cini, καθὼς καὶ διάφορα ἔγγραφα ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Βενετίας. Στὴν Ἑλλάδα συμβουλευθῆκε ἔγγραφα ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τῆς μητροπόλεως τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς ἐκκλησίας Ἀρχιμαντρεῖο τῆς πόλεως αὐτῆς, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα Πρίγκου τῆς Ζαγοράς. Τέλος, ἐτοίμασε ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο *Μιά προσπάθεια στρατολογίας κατὰ τὸ ρωσσο-τουρκικὸ πόλεμο τοῦ 1787 - 1792*, ποὺ δημοσιεύεται στὸν τόμο 19 (1982) τῶν «Θησαυρισμάτων».

δ) Ἡ δ. Κατερίνα Κυριακοῦ, γιὰ τὴν ὁποία ἐπίσης ζητήθηκε ἡ ἀνανέωση τῆς ὑποτροφίας γιὰ δεύτερο χρόνο, συνέχισε τὴν ἐρευνά της τὴ σχετικὴ μὲ ἱστορημένα χρησιμολογικὰ χειρόγραφα καὶ κείμενα τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰώνα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς βιβλιοθήκες τῆς Βενετίας (Marciana καὶ Fondazione Cini), ἐργάστηκε στὴ Biblioteca Comunale τῆς Ραβέννας, στὴ Biblioteca Nazionale Laurenziana τῆς Φλωρεντίας καὶ στὴ Βατικανὴ Βιβλιοθήκη. Μελέτησε ἐπίσης γιὰ λίγες μέρες στὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Παρισιοῦ καὶ τῆς Βιέννης. Ὡς τώρα συγκέντρωσε 20 χειρόγραφα, ποὺ περιέχουν περίπου 300 συνθέσεις. Ἄρχισε νὰ τὰ ἐπεξεργάζεται καὶ νὰ τὰ μελετᾷ, τὸ καθένα χωριστὰ (περιγραφὴ, συστηματικὴ κατάταξη καὶ ἐρμηνεία τῆς συμβολικῆς εἰκονογραφίας τῶν συνθέσεων, μὲ τὴ βοήθεια καὶ τοῦ κειμένου, ἰδίως γιὰ τὴν ταύτιση τῶν μορφῶν ἢ τῶν παραστάσεων). Ἐρευνᾷ ἐπίσης τὶς πηγές τῆς εἰκονογραφίας αὐτῆς, μελετώντας τὴ βυζαντινὴ παράδοση τῶν ἱστορημένων χειρογράφων καὶ τὴν εἰκονογράφηση βιβλίων κοσμικοῦ χαρακτήρα. Ἡ δ. Κυριακοῦ παρακολούθησε καὶ σειρὰ μαθημάτων στὴν Università Internazionale dell'arte τῆς Βενετίας, καθὼς καὶ διαλέξεις στὸ XXIX

Corso di Cultura sull'arte ravennate e bizantina τῆς Ραβέννας. Τέλος, τὸν Αὐγούστο, παρακολούθησε στὴ Φλωρεντία, στὸ Istituto per l'arte e il restauro, εἰδικὸ τμῆμα συντήρησης. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἐπισκέφτηκε τὰ κυριότερα καλλιτεχνικὰ κέντρα τῆς Τοσκάνης καὶ τοῦ Λατίου. Γιὰ τὸν τόμο 19 (1982) τῶν «Θησαυρισμάτων» παρέδωσε μελέτημα μὲ τίτλο *Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ ἔργου τοῦ Παναγιώτη Δοξαῶ "Τέχνη ζωγραφίας" στὴ Μαρκιανὴ Βιβλιοθήκη τῆς Βενετίας.*

ε) Ἡ δ. Ἑρση Μπρούσκαρη, γιὰ τὴν ὁποία ἐπίσης προτάθηκε ἡ ἀνανέωση τῆς ὑποτροφίας της γιὰ δεύτερο χρόνο, ὁλοκλήρωσε τὴ συλλογὴ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ὑλικοῦ γιὰ τὸν 16ο αἰ., καθὼς καὶ γιὰ τὴν πρώτη εἰκοσαετία τοῦ 17ου, μελετώντας καὶ ἀποδελτιώνοντας τὰ κατὰστικὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Βενετίας μὲ σκοπὸ τὴν παρασκευὴ τῆς διδακτορικῆς της διατριβῆς, πού ἔχει τὸν τίτλο *Ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας. Ἱστορία καὶ ἀρχιτεκτονική.* Τὰ στοιχεῖα πού συγκέντρωσε, ἰδίως γιὰ τὴν οἰκοδομὴ τῆς ἐκκλησίας, εἶναι ἄφθονα καὶ ικανοποιητικὰ. Μελέτησε ἐπίσης ὀρισμένα χειρόγραφα στὸ Μουσεῖο Correr καὶ στὴ Μαρκιανὴ Βιβλιοθήκη. Φυσικὰ, δὲν παρέλειψε νὰ κατατοπιστεῖ καὶ βιβλιογραφικὰ, μελετώντας στὶς βιβλιοθήκες τῶν Ἰδρυμάτων αὐτῶν σχετικὰ μὲ θέματα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς Ἀναγέννησης καὶ κυρίως τοῦ Μανιερισμοῦ στὴ Βενετία καὶ στὶς ἄλλες πόλεις τῆς Ἰταλίας. Ἐπισκέφθηκε καὶ ἐκκλησίες γειτονικῶν πόλεων τῆς Βενετίας καὶ ἄλλα μνημεῖα, γιὰ νὰ διαπιστώσει τίς ἐνδεχόμενες σχέσεις τους μὲ τὸν Ἅγιο Γεώργιο. Στὴ Ραβέννα παρακολούθησε ἐπίσης τὸ XXIX Corso di cultura sull'arte ravennate e bizantina. Συνεχίζοντας τὴ συγκέντρωση χαλκογραφιῶν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἀνέβασε τὸν ἀριθμὸ τους σὲ 30. Διαπίστωσε ἐπίσης κατὰ τὴν ἔρευνά της ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἀρκετὲς ἄλλες χαλκογραφίες μὲ ἑλληνικὰ θέματα, πού σιοπεύει νὰ τίς μελετήσῃ. Ἦδη κατάρτισε τὸ γενικὸ διάγραμμα τῆς διατριβῆς της. Συνέταξε γιὰ τὸν τόμο 19 (1982) τῶν «Θησαυρισμάτων» μελέτη μὲ τίτλο *Ἐγγραφο αἵρετοκρισίας σχετικὸ μὲ ἐμπορικὴ διένεξη (Ναύπλιο, 1606).* Ἐπίσης ἐτοίμασε ἄρθρο μὲ τίτλο *Πατριαρχικὰ γράμματα τοῦ Μουσείου Κανελλοπούλου.* Τέλος, ἡ δ. Μπρούσκαρη συνέχισε τὴν παρακολούθησή γιὰ δεύτερο χρόνο τῆς Σχολῆς Παλαιογραφίας, Διπλωματικῆς καὶ Ἀρχαιονομίας στὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας μὲ σκοπὸ τὴν ἀπόκτηση τοῦ σχετικοῦ διπλώματος.

ς) Ὁ κ. Χαράλαμπος Γάσπαρης, πού ἔφτασε σὺς 10 Ἰουνίου, διάλεξε γιὰ θέμα τῆς διδακτορικῆς του διατριβῆς τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς βενετοκρα-

τούμενης Κρήτης κατά τὸν 13ο καὶ τὸν 14ο αἰ. Ἄρχισε νὰ συγκεντρώνει συστηματικὰ ὕλικὸ γιὰ τὸ θέμα του μελετώντας τὶς κυριότερες σειρὲς τῶν Κρατικῶν Ἀρχείων τῆς Βενετίας καὶ ἰδίως τοῦ Duca di Candia. Ἰδιαίτερη φροντίδα κατέβαλε στὴ συγκέντρωση ὕλικου ἀπὸ τὰ νοταριακὰ ἀρχεῖα τῆς Κρήτης. Ἐτσι, μὲ βάση ὕλικὸ ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα αὐτά, συνέγραψε καὶ παρέδωσε γιὰ δημοσίευση στὸν τόμο 19 (1982) τῶν «Θησαυρισμάτων» ἐργασία μὲ τὸν τίτλο *Συναλλαγές μὲ ἀντικείμενο κατοικίες στὴν περιοχή τοῦ Χάνδακα τὸ ΙΓ' καὶ τὸ ΙΔ' αἶωνα*.

ζ) Ἡ δ. Ἀσπασία Παπαδάκη, ποὺ ἦλθε κ' αὐτὴ στὶς 10 Ἰουνίου, ἄρχισε στὴν ἀρχὴ νὰ μελετᾷ τὰ θέματα τῆς κοσμικῆς εἰκονογραφίας ποὺ ὑπάρχουν στὶς κρητικὲς εἰκόνες καὶ στὶς κρητικὲς ἐκκλησιᾶς τῆς ἐποχῆς τῆς Βενετοκρατίας. Ἰδιαίτερα τὴν ἀπασχόλησαν καὶ οἱ προσωπογραφίες τῶν δωρητῶν στὶς εἰκόνες ἢ στὶς παραστάσεις αὐτές. Τελικὰ ὅμως διάλεξε ὡς θέμα τῆς διδακτορικῆς της διατριβῆς τὰ οἰκόσημα τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης. Ἡ δ. Παπαδάκη θέλησε νὰ συμπληρώσει τὸ ὕλικὸ της καὶ μὲ σύντομη ἐπιτόπια ἐπίσκεψη στὰ μνημεῖα τῆς Κρήτης. Γιὰ τὸν τόμο 19 (1982) τῶν «Θησαυρισμάτων» ἐτόιμασε καὶ παρέδωσε ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο *Ἀγνωστες ἀρχαιακὲς εἰδήσεις γιὰ τὸ κρητικὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Φαραγγίτη (1499 - 1622)*.

2) ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

I. Κατὰ τὸ 1982 ἀπὸ ἔλλειψη οικονομικῶν μέσων δὲν μπορέσαμε δυστυχῶς, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τοῦ Ἰνστιτούτου, νὰ προσκαλέσουμε κανένα φιλοξενούμενο στὸ Ἰνστιτούτο μὲ ἀποζημίωση. Περιοριστήκαμε λοιπὸν στὴ φιλοξενία καὶ ἐφέτος, ὅπως κάναμε καὶ κατὰ τὸ παρελθόν, ὀρισμένων ἐρευνητῶν, ὅλων Ἑλλήνων, χωρὶς ἀποζημίωση, ποὺ ἦλθαν, μὲ δικὰ τους ἔξοδα, νὰ μελετήσουν θέματα ποὺ ἐμπίπτουν στὴν περιοχὴ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐνδιαφερόντων τοῦ Ἰνστιτούτου. Οἱ ἐρευνητὲς αὐτοὶ ἦταν οἱ ἀκόλουθοι :

α) Ὁ κ. Νικόλαος Κατσάνης, ποὺ εἶχε φιλοξενηθεῖ ἀπὸ τὸ Νοέμβριο τοῦ 1981 καὶ παρέμεινε καὶ κατὰ τὸ 1982 μέχρι τὶς 12 Ἀπριλίου. Ὁ κ. Κατσάνης, διδάκτορας καὶ ἐπιμελητῆς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, κατὰ τὴν τρίμηνη παραμονή του στὸ Ἰνστιτούτο ἐρεύνησε καὶ συγκέντρωσε ὕλικὸ σχετικὸ μὲ τὰ ἀκόλουθα θέματα : 1) Βενέδικτος Κραλίδης, ὀρθόδοξος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Δαλματίας τοῦ 19ου αἰ. (συλλογὴ ἐγγράφων καὶ πληροφοριῶν γιὰ τὴν παραμονή του στὴ Βενετία ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῆς Ἑλληνικῆς Κοινό-

τητας). 2) Ἐντόπιση βλαχοφόνων Ἑλλήνων, πού ἀποτέλεσαν μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Βενετίας, ὅπως προκύπτει ἀπό τὰ ἀρχεῖα τῆς. 3) Συλλογή τῶν βαπτιστικῶν ὀνομάτων (καί ἐπωνύμων) τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Βενετίας, ἀπό τίς προθέσεις τῆς ἐκκλησίας καί τὰ registri, ἰδίως τῶν βενετικῆς καταγωγῆς ὀνομάτων καί τῶν προερχομένων ἀπό τή βυζαντινὴ καί ἑλληνικὴ λαϊκὴ παράδοση. καί 4) Προκαταρκτικὴ συλλογὴ γλωσσικοῦ ὕλικου (ὄροι ναυτικοί, ἐμπορικοί, διοικητικοί κ.λπ.) ἑλληνικῆς ἢ βενετικῆς προέλευσης ἀπό διάφορα ἔγγραφα καί πηγές μὲ προοπτικὴ τὴν κατάρτιση μελλοντικῶν εἰδικῶν λεξικοῦ.

β) Ἡ κα Νίκη Τσελέντη - Παπαδοπούλου, ἐπιμελήτρια Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων, παλιὰ ὑπότροφος τοῦ Ἰνστιτούτου, πού φιλοξενήθηκε ἀπὸ 1 - 28 Φεβρουαρίου, ἐργάστηκε γιὰ τὸν ἔλεγχο ὅλου τοῦ ὕλικου τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς τῆς καί τὴν ἐπιβεβαίωση τῶν στοιχείων πού εἶχε συγκεντρώσει τὸ 1977 - 1979. Ἔτσι εἶδε πάλι ὅλους τοὺς φακέλους τοῦ Παλαιοῦ Ἀρχείου ἀριθ. 1 - 338, τὰ Capitolari (reg. 188 - 198), τὰ οἰκονομικὰ βιβλία (reg. 9, 11, 12), τὰ εὐρετήρια καταγραφῆς τῶν κινητῶν τῆς περιουσίας τῆς Κοινότητος καί τῆς ἐκκλησίας κ.λπ. Ἐπίσης ἐνημερώθηκε πάνω στὴν πρόσφατη βιβλιογραφία γιὰ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς, μελετώντας στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Ἰνστιτούτου καί σὲ ἄλλες βιβλιοθῆκες τῆς Βενετίας. Μελέτημά τῆς μὲ τὸν τίτλο *Treῖς λυτοὶ χειρόγραφοι κατάλογοι (1501, 1513, 1516) τῶν κινητῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος Βενετίας* δημοσιεύεται στὸν τόμο 19 (1982) τῶν «Θησαυρισμάτων».

γ) Ἡ δ. Εὐγενία Παναγιώτου, πτυχιούχος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, φιλοξενήθηκε ἀπὸ 5 Φεβρουαρίου - 2 Μαρτίου στὸ Ἰνστιτούτο καί μελέτησε στὴ βιβλιοθήκη του, καθὼς καί στὴ Μαρκεζιανὴ Βιβλιοθήκη, βιβλία σχετικὰ μὲ τὸν Ἑλληνα λόγιό τοῦ 16ου αἰ. Νικόλαο Σοφιανό, πού ἀποτελεῖ τὸ θέμα διδακτορικῆς διατριβῆς (3ème cycle), πού ἐτοιμάζει μὲ τὴν ἐποπτεία τοῦ καθηγητῆ Grosdidier de Matons στὸ Τέταρτο Πανεπιστήμιο στὸ Παρίσι (ancienne Sorbonne - Paris IV).

δ) Ἡ κα Αἰκατερίνη Ἀσδραχᾶ, συνεργάτρια τῆς Ecole Pratique des Hautes Etudes τοῦ Παρισιοῦ, πού φιλοξενήθηκε καί ἐφέτος ἀπὸ 3 - 13 Φεβρουαρίου καί ἀπὸ 5 - 15 Ἰουλίου, συνέχισε τὴν ἐργασία τῆς γιὰ τίς κερκυραϊκὲς βαρωνίες ἀπὸ τὸν 15ο ὠς τὸν 18ο αἰ. μὲ βάση τὰ ἔγγραφα πού βρίσκονται στὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας, στὴ σειρὰ Provveditori sopra feudi.

ε) Ὁ κ. Δημήτριος Κ. Μιχαηλίδης, ἐντεταλμένος καθηγητὴς τῆς νέας ἐλληνικῆς στὰ Πανεπιστήμια τῆς Catania καὶ τοῦ Lecce, ποὺ φιλοξενήθηκε ἀπὸ 20 - 27 Ὀκτωβρίου, μελέτησε ἐλληνικὰ βιβλία καὶ περιοδικὰ στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Ἰνστιτούτου γιὰ τὴ συμπλήρωση διαφόρων ἐρευνῶν του, ποὺ ἀναφέρονται σὲ θέματα τῆς βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς φιλολογίας. Στὴ Μαρκιανὴ Βιβλιοθήκη ἐξέτασε ἐπίσης δυὸ χειρόγραφα, τὰ *Marc. gr. Z 524* (coll. 318) καὶ 575 (coll. 849).

ς) Ἡ κα Ἑλένη Σαμαρᾶ - Παπαϊωάννου, καθηγήτρια φιλόλογος, ποὺ φιλοξενήθηκε καὶ ἐφέτος γιὰ λίγες ἐβδομάδες κατὰ διαστήματα, παρακολούθησε τὰ μαθήματα καὶ τὰ σεμινάρια τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Scuola di Perfezionamento di filologia classica στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πάδοβας καὶ ἔδωσε μὲ ἐπιτυχία ἐξετάσεις στὰ μαθήματα τῆς Σχολῆς (ἐλληνικὴ καὶ λατινικὴ φιλολογία). Συνέχισε, μὲ τὴν καθοδήγηση τοῦ καθηγητῆ F. M. Pontani, τὴν ἐπεξεργασία τῆς διδακτορικῆς τῆς διατριβῆς γιὰ τὰ ἐπιγράμματα τοῦ Ἰωάννη Κωττούνιου, ποὺ θὰ εἶναι ἔτοιμη μέσα στὸ πρῶτο ἔξάμηνο τοῦ 1983.

II. Ἀπὸ τοὺς ἐπισκέπτες τοῦ Ἰνστιτούτου αὐτὸ τὸ χρόνο ἀναφέρουμε τὸ νέο Πρέσβυ τῆς Ἑλλάδας στὴ Ρώμη καθηγ. κ. Χρ. Στρεμμένο, τὸν πρῶην Ἰπουργὸ κ. Κ. Μητσοτάκη, τὸν ἐπίτιμο Πρέσβυ καὶ καθηγητὴ κ. Ἰωάννη Γεωργάκη, τὸν ἐπίτιμο Πρέσβυ κ. Δημ. Κοσμαδόπουλο, τοὺς πανεπιστημιακοὺς καθηγητὲς κ.κ. Κωνστ. Κριμπᾶ, Λ. Μανωλίδη, Peter Bien, André Kenny καὶ Alex Sola, τὸ ζωγράφο κ. Ἀλκη Πιερράκο, τὸ βουλευτὴ Ἰωαννίνων κ. Θεμ. Λούλη καὶ τοὺς πιστοὺς φίλους τοῦ Ἰνστιτούτου κ.κ. Κ. Ἰβράκη, B. Bouvier, A. Carile, Doriana dell' Agata, André Deisser καὶ Anika Skovran.

3) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Τὸ 1982 ἐκδόθηκε ὁ τόμος 18 (1981) τοῦ περιοδικοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου «Θησαυρίσματα», μὲ 380 σελίδες καὶ 20 πίνακες ἐκτὸς κειμένου, ποὺ περιέχει, καθὼς καὶ οἱ προηγούμενοι, μελετήματα Ἑλλήνων καὶ ξένων συνεργατῶν τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ μάλιστα ὑποτρόφων καὶ φιλοξενουμένων του. Ἡ ἐκτύπωση τοῦ τόμου 19 (1982) τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ ἔχει ἤδη ἀρχίσει καὶ ὁ νέος τόμος, μὲ τὴν ἐπιμέλεια πάντα τοῦ πρῶην διευθυντῆ τοῦ Ἰνστιτούτου καθηγητῆ κ. Μ. Ι. Μανούσακα, θὰ κυκλοφορήσει τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1983. Ἐχει προχωρήσει ἐπίσης πολὺ ἡ ἐκτύπωση τοῦ βιβλίου τῆς κας Ἐλισάβετ Ζαχαριάδου μὲ τὸν τίτλο *Venetian Crete and the Emirates of Mentesche and Aydin (1300 - 1415)*, ποὺ θὰ κυκλοφορήσει

καὶ αὐτὸ τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1983. Τέλος, ἡ κα Ε. Layton ἔχει ἔτοιμο τὸ βιβλίον της γιὰ τὶς ἐκδόσεις τῶν ἐλληνικῶν βιβλίων στὴ Βενετία τὸ 16ο αἰ. καὶ θὰ ἀρχίσει ἡ ἐκτύπωσή του μὲ τὴν ἐξασφαλιστοῦν οἱ ἀναγκαῖες πιστώσεις.

4) ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ, ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ, ΑΡΧΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

α) Βιβλιοθήκη.— Ἡ θέση τοῦ βιβλιοθηκαρίου ἐξακολουθεῖ πάντα νὰ παραμένει κενή. Χρησιμοποιήσαμε καὶ ἐφέτος τὴ δ. Δέσποινα Βλάχου κατὰ διαστήματα μὲ σύμβαση ἔργου, γιὰ τὴν καταλογογράφηση καὶ τὴν ταξινόμηση.

β) Χειρόγραφοι (φιλολογικοὶ) κώδικες.— Ἀπὸ τὸν κ. Adriano Badoer, διευθυντὴ τῆς Ὑπηρεσίας Συντήρησης Βιβλίων καὶ Χειρογράφων τῆς Ἐπαρχίας Veneto (Servizio dei beni librari della Regione Veneto), μᾶς ἔγινε πρόταση γιὰ τὴν ἀνακαίνιση ἀπὸ τὸ Istituto di patologia del libro τῆς Ρώμης τοῦ πολύτιμου ὑπ' ἀριθ. 5 κώδικα τοῦ Ἰνστιτούτου, πού περιέχει τὸ εἰκονογραφημένο μυθιστόρημα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου μὲ 250 ἐγχρωμες μικρογραφίες τοῦ 14ου αἰ. Τὸ χειρόγραφο αὐτὸ εἶχε ἐπισκευαστεῖ τὸν περασμένο αἰώνα, ἀλλὰ μὲ τρόπο ἀτελεῖ, καὶ γι' αὐτὸ ἡ ἀνακαίνισή του μὲ τὶς σύγχρονες τεχνικὲς εἶναι ἐπιβεβλημένη, ἀφοῦ μάλιστα προσφέρεται νὰ γίνῃ δωρεάν. Σχετικὴ πρόταση θὰ ὑποβάλουμε γιὰ ἔγκριση στὴν Ἐποπτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἰνστιτούτου.

γ) Ἀρχεῖα.— Ἐγγραφα τῶν ἀρχείων τοῦ Ἰνστιτούτου χρησιμοποιήθηκαν ἢ ἐκδόθηκαν στὶς ἐργασίες τῶν Α. Παπαϊωάννου, Κατερίνας Κυριακοῦ καὶ Ἐρσης Μπρούσκαρη, πού δημοσιεύτηκαν στὸν τόμο 18 (1981) τῶν «Θησαυρισμάτων».

δ) Μουσεῖο καὶ εἰκόνες.— Δυστυχῶς, καὶ κατὰ τὸ 1982 δὲν ἔγινε καμμία ἐπισκευὴ εἰκόνων ἐξ αἰτίας τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν τοῦ Ἰνστιτούτου. Στὴν εὐρωπαϊκὴ ἔκθεση «Europalia», πού ἔγινε τὸ φθινόπωρο τοῦ 1982 στὸ Βέλγιο, τὸ Ἰνστιτούτο ἔλαβε μέρος μὲ τὴν ἀποστολὴ 9 εἰκόνων ἀπὸ τὶς καλύτερες τῆς συλλογῆς του, πού ἐξετέθησαν στὴν πόλη Charleroi (ἀριθ. μητρώου 5, 9, 12, 16, 23, 28, 31, 32, 87) μὲ τὴν εὐθύνη καὶ πρωτοβουλία τῆς Ἑλληνικῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς. Κατὰ γενικὴ ὁμολογία, οἱ εἰκόνες τοῦ Ἰνστιτούτου ἦταν ἀπὸ τὰ καλύτερα ἐκθέματα.

Ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Μουσείου ἦταν ἐφέτος 6.223 ἔναντι 5.635 τοῦ περυσينوῦ ἔτους. Ἐτσι ἡ αὔξησις τῶν ἐπισκεπτῶν συνεχίζεται

σταθερά κάθε χρόνο. Ἄς σημειώσουμε ὅτι στὸν ἐφετεινὸ τηλεφωνικὸ κατάλογο τῆς Βενετίας (καὶ στὰ δύο ἐξώφυλλα) τυπώθηκαν μιὰ ὀλοσέλιδη ἐγχρωμὴ εἰκόνα τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ Μουσείου καὶ ἄλλη μιᾶς εἰκόνας ἀπὸ τὴ συλλογὴ του, πράγμα ποὺ ἀποτέλεσε ἄριστη διαφήμιση, δεδομένου ὅτι ὁ κατάλογος κυκλοφορεῖ σὲ ἀντίτυπα ποὺ ὑπερβαίνουν τὶς 100.000. Σημειώνουμε ἐπίσης ὅτι τὸ Νοέμβριο συνεργεῖο τῆς Ἑλληνικῆς Τηλεοράσεως μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν κα Δώρα Κωνσταντᾶ, ἀνταποκρίτρια τῆς ΕΡΤ στὴν Ἰταλία, κινηματογράφησε τὰ κτήρια, τοὺς χώρους, τὶς συλλογές καὶ τὰ κειμήλια τοῦ Ἰνστιτούτου, προκειμένου νὰ τὰ παρουσιάσει κατὰλληλα στὴν Ἑλληνικὴ Τηλεόραση γιὰ μιὰ ἐκπομπὴ ἀφιερωμένη στὸν Ἑλληνισμό τῆς Βενετίας.

5) ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Κατὰ τὸ 1982 ἡ βιβλιοθήκη τοῦ Ἰνστιτούτου πλουτίστηκε μὲ 356 βιβλία ἢ τεύχη (ἀριθ. εἰσαγ. 8840 - 9195), ποὺ προῆλθαν ἀπὸ ἀγορές, δωρεές ἢ ἀνταλλαγές. Ἀπὸ ἐκείνους ποὺ πρόσφεραν ἔργα ἢ βιβλία τοὺς ἀναφέρουμε τοὺς κ.κ. Η. Hunger, I. Puppi, A. Vincent, B. Fonkitch, K. Δεσποτόπουλο, Μ. I. Μανούσακα, Σ. Ἀσδραχά καὶ Γ. Μοσχόπουλο.

6) ΠΑΡΟΧΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

α) Μὲ ἀλληλογραφία δόθηκαν πληροφορίες, φωτογραφίες κ.λπ. στὸν κ. Γ. Δημητροκάλλη (Ἀθήνα) γιὰ τὴ μικρογραφία ἀριθ. 258 (φ. 217^v) τοῦ χειρογράφου τῆς χρονογραφίας τοῦ Σκυλίτση, στὸν κ. Βασ. Δωροβίνη (Ἀθήνα) γιὰ χάρτες τοῦ Ἄργους σωζόμενους στὰ Κρατικὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας, στὸν κ. Φώτιο Δημητρακόπουλο (Ἀθήνα) γιὰ ἐπιστολὴ τοῦ Ἀρσενίου Ἐλασσόνος στὸ Γαβριὴλ Σεβῆρο, τῆς ὁποίας τοῦ στείλαμε φωτοτυπία, στὴν κα Μαίρη Κωνσταντουδάκη - Κιτρομηλίδη (Ἀθήνα) γιὰ τὸ τέμπλο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ γιὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ τῆς συλλογῆς τοῦ Ἰνστιτούτου ἀριθ. μητρ. 128, στὸν κ. Walter Puchner (Ἀθήνα) γιὰ τὴν τραγωδία «Ζήνων» ἀπὸ τὸν κώδικα *Marc. gr. XI, 19* (1394), τῆς ὁποίας τοῦ στείλαμε μικροταινία, στὸν κ. Δ. Γκόφα (Ἀθήνα) γιὰ ἀνέκδοτο ἔγγραφο ἀπὸ τὰ νοταριακὰ ἀρχεῖα τῆς Βενετίας (φάκ. 10637, φ. 46^v - 47^r), στὸν κ. Στέφανο Μπέττη (Ἰωάννινα) γιὰ Ἡπειρώτες δασκάλους, ἐθνικοὺς εὐεργέτες καὶ γιὰ σχολεῖα τῆς Ἡπείρου ἀπὸ ἀρχεαικὲς πηγές, στὸν κ. Β. Μάργαρη (Ἰωάννινα) γιὰ ἄρθρα ἰταλικῶν βιβλιογραφικῶν λεξικῶν ἀναφερόμενα σὲ ἐλληνικὲς προσωπικότητες, στὴν κα Μαρία Βασιλάκη - Μαυρακάκη (Χανιά) γιὰ ἔγγραφο τοῦ 1561 ἀναφερόμενο στὸ κρητικὸ μοναστήρι τῆς Παναγίας Βαρνα-

κιώτισσας και σωζόμενο στα νοταριακά αρχεία τῆς Κρήτης, στὸν κ. Θεοχάρη Σχίζα (Λευκωσία τῆς Κύπρου) γιὰ τὸν Κύπριο ἱερομόναχο καὶ ἐκδότῃ Ματθαῖο Γαλατιανό, στὸν κ. W. B. Burns (Alton, Hampshire Ἀγγλίας) γιὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα στὴν κατοχὴ τοῦ Ἰωάννη Μορζήνου καὶ τοῦ Ἀντωνίου Ἐπάρχου καὶ γιὰ ταυτισμοὺς προσώπων τοῦ 16ου αἰ. πού ἀπαντοῦν στὴν ἀλληλογραφία λογίων τῆς ἐποχῆς, στὴν κα Isabette Reynaud Nguyen (Sèvres τῆς Γαλλίας) γιὰ τὸ χαρτογράφο Νικόλαο Ἀναγνώστη Βουρδόπουλο ἀπὸ τὴν Πάτμο, στὴν κα Rosemary Marcus (San Diego τῶν Η.Π.Α.) γιὰ τὸ μαρκιανὸ χειρόγραφο τῆς ἑλληνικῆς μετάφρασης τοῦ «Πιστικοῦ Βοσκοῦ» τοῦ G. B. Guarini, πού τῆς τὸ στείλαμε καὶ σὲ μικροταινία καὶ στὸν κ. Emmanuel James Betinis (Chicago τῶν Η.Π.Α.) γιὰ τὴν ἑτυμολογία τοῦ ἐπωνύμου του.

β) Ἐπισκέφθηκαν τὸ Ἰνστιτούτο καὶ ἐργάστηκαν στὴ βιβλιοθήκη, στὸ ἀρχεῖο καὶ στὸ Μουσεῖο του ἢ ἔλαβαν πληροφορίες ἀπὸ τὸ διευθυντὴ του γιὰ διάφορα ἐπιστημονικὰ ζητήματα πού τοὺς ἀπασχολοῦσαν ὁ κ. Gino Benzoni (Βενετία) γιὰ τὸν ποιητὴ Βιτσέντζο Κορνάρο, ὁ κ. M. Gasparetto (Βενετία) γιὰ τὴν ἀνάγνωση δυὸ διαφημιστικῶν ἐντύπων στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα γιὰ ὑαλουργικὰ εἶδη τῆς Βενετίας, ἡ δ. Ἐλένη Χαριτάκη (Βενετία) γιὰ τὰ νεώρια τῶν Χανίων κατὰ τὴ Βενετοκρατία, ὁ κ. Massimo Peri (Πάδοβα) γιὰ τὴν κρητικὴ οἰκογένεια Καβαλίστα, ὁ κ. Lionello Puppi (Πάδοβα) γιὰ τὸ κενοτάφιο - μνημεῖο τοῦ Γαβρ. Σεβήρου τὸ κατασκευασμένο στὸ ναὸ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου ἀπὸ τὸν Bald. Longhena, ὁ κ. Pietro Marchesi (Πάδοβα) γιὰ τὰ βενετικὰ κάστρα στὸν ἑλληνικὸ χῶρο, ἡ κα Raffaella Giordani (Imola) γιὰ τὸ ζωγράφο Ἀνδρέα Ρίτζο, ἡ κα Marisa Bianco - Fiorin (Τεργέστη) γιὰ τὴν εἰκονογραφία τοῦ Ἀγ. Ἀντύπα, ὁ κ. Erich Kohrane (Φλωρεντία) γιὰ τοὺς Ἑλληνας οὐμανιστὲς τῆς Ἀναγέννησης, ὁ κ. Franco Cagnetta (Ρώμη) γιὰ τὶς συλλογὲς βυζαντινῶν εἰκόνων στὴν Ἑλλάδα, ἡ κα Anna Clara Cataldi - Palau (Γένοβα) γιὰ τοὺς Ἑλληνας κωδικογράφους τῆς Βενετίας πού ἐργάστηκαν στὴν ὑπηρεσία τοῦ Πρεσβευτῆ τῆς Γαλλίας Guillaume Pellicier (1539 - 1542), ὁ κ. Ἰωάννης Γριντάκης (Ἀθήνα) γιὰ τοὺς νοταρίους τοῦ Ρεθύμνου, ὁ κ. Ἀγγελος Χόρτης (Ἀθήνα) γιὰ ἱστορικὰ θέματα τῆς πατρίδας του Λευκάδας, ὁ κ. Α. Γυφτοδῆμος (Ἀθήνα) γιὰ τὴν παραχώρηση (1789) φεούδου στοὺς ἀδελφοὺς Λούντζη στὴ Ζάκυνθο ἀπὸ τὴ Βενετία, ὁ κ. Φίλ. Ὁραιόπουλος (Θεσσαλονίκη) γιὰ τὴ σπουδὴ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ πολιοδομίας στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Βενετοκρατία καὶ τὴν Τουρκοκρατία, ὁ κ. James George Ball (Λονδίνο) γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἀδελφότητος Βενετίας τὸ 16ο αἰ., ὁ κ. Francisco Daballero Bernabé (Μαδρίτη) γιὰ τὸν Δομήνικο Θεοτοκόπουλο,

ό κ. Freiherr von Müller (Άμβουργο) για την Κρήτη και την Πελοπόννησο κατά τη Βενετοκρατία, ό κ. Gerhard Podskalsky (Φραγκφούρτη Δυτ. Γερμανίας) για συλλογή ύλικού για τó έργο που έτοιμάζει με τόν τίτλο *‘Η Έλληνική Θεολογία την εποχή της Τουρκοκρατίας (1453 - 1821)*, ό κ. Virgil Candea (Βουκουρέστι) για έγγραφα ρουμανικά σωζόμενα στα αρχεία του Ίνστιτούτου, ή κα Raika Voujosevic (Βελιγράδι) για τó Σέρβο έκδότη και μέλος τής Έλληνικής Αδελφότητας τής Βενετίας Dionisio della Vecchia και ό κ. Παναγιώτης Δικαίος (Arlington, Virginia τών Η.Π.Α.) για πληροφορίες ιστορικές άναφερόμενες στην πελοποννησιακή οικογένεια τών Δικαίων.

7) ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΜΕ ΆΛΛΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ.
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΠ.

‘Η γενική οικονομική ύφεση περιόρισε δυστυχώς, όπως ήταν φυσικό, τις δραστηριότητες και τών επιστημονικών Ίδρυμάτων. Τό Ίνστιτούτο μας διατήρησε βέβαια τις έπαφές του με τά όμόλογα επιστημονικά Ίδρύματα τής Βενετίας, τής Ίταλίας και τής Εύρώπης, αλλά δέν μπόρεσε νά λάβει έφέτος μέρος στα λιγοστά άλλωστε επιστημονικά διεθνή συνέδρια που έγιναν, τά σχετιζόμενα με τις δραστηριότητές του. Μιλήσαμε παραπάνω για τή συμμετοχή του Ίνστιτούτου στην έκθεση “Europalia” του Βελγίου. Προσθέτουμε έδω ότι ό γραμματέας του Ίνστιτούτου, ως επίτροπος τής Ελλάδας στην 40ή Διεθνή Καλλιτεχνική Έκθεση “Biennale” τής Βενετίας, ανέλαβε τήν εύθύνη τής όργάνωσης και τής έποπτείας του Έλληνικού Περιπτέρου κατά τó τρίμηνο τής λειτουργίας της. Έξ άλλου, ό διευθυντής του Ίνστιτούτου έλαβε μέρος, στις 26 - 28 Μαρτίου, στις έορταστικές εκδηλώσεις που έγιναν στο Άμβουργο για τήν πεντηκοστή επέτειο του εύρωπαϊκού βραβείου Gottfried von Herder, με τó όποιο έχει τιμηθεί και ό ίδιος τó 1980 για τήν προώθηση και προβολή του έργου του Ίνστιτούτου μας στο διεθνή χώρο.

Βενετία, 31 Δεκεμβρίου 1982

‘Ο Γραμματέας του Ίνστιτούτου

Σωτήριος Μεσσήνης